

Kielder Beholdningen; derefter at være Revisor, og endelig Adjungered ved Laugshuset og de der forefaldende Forretninger.

Ved Brand Assurance Cassen var ieg ogsaa i nogle Aar Revisor og siden tillige Districts Commissarius, indtil ieg blev beskicket til Raadmand.

Hr. Zacharias Skanckes autobiographi.

Ved **S. H. Finne-Grønn.**

Strax ved sin tiltrædelse af Seljord sogneprestembede i 1633 paabegyndte hr. Zacharias Skancke en nøiagtig ministerialbog for dette sogn, der aabnedes med hans autobiographi og — efter hans senere arbeide at dømme — utvilsomt ogsaa har indeholdt meget af interesse saavel om de i sognet boende civile embedsmænd som om naboskabets geistlige. Beklageligvis gik denne bog op i luer sammen med hans bøger og øvrige eiendele, da Seljord preste-gaard brændte ved St. Hans tid 1654. Hr. Zacharias paabegyndte imidlertid strax derefter en ny ministerialbog, den han paany aabnede med sin autobiographi, som man dog nu tydelig kan se skorter noget her og der paa de fuldstændige og nøiagtige data, han tyve aar tidligere havde saa meget lettere for at nedtegne, men som dog altid vil interessere saa vel i og for sig som ved de mangehaande vanskeligheder, en ung theolog i hin tid kunde have at kjæmpe med for at komme frem i verden.

Naar Wille i sin „Seljords Beskrivelse“ meddeler forskjellige locale overleveringer om, at hr. Zacharias gik paa tømmerhugst med sine tjenere og om sommeren holdt til med sine folk paa Barstadsæteren i Fladdal og der havde sin vævstol, hvorpaa han selv vævede dreiel, da synes sagnet her at have lagt adskilligt til. I hans udførlige meddelelser i ministerialbogen om de nærsagt overdrevent hyppige visitatser, han i egenskab af provst afholdt i sit provsti sommer som vinter, og om de stadige besøg hos og gjenbesøg af nabopresterne med deres familier — der alt viser en letforstaaelig trang til jevnbyrdig selskabelig omgang — vil man intet spor finde til extravagancer i bemeldte retning. Derimod ligger det nær at antage, at enkelte smaatræk, — som f. ex. at han en varm sommerdag kunde spasere til annexerne i ornat, barfodet og med sko og strømper hængende paa en kjæp over skuldrene — efterhaanden er givet overdrevne dimensioner, hvad der her faldt saa meget lettere i betragtning af den omstændighed, at hans børn giftedes ind i sognets bondefamilier, der har kunnet give historierne mange afløb. Desuden er det jo altid saa, at har der engang været en mere end almindelig prestemand med originalt tilsnit i en bygd, saa bliver han gjerne tillagt alle de historier, der skriver sig baade fra hans formænd og fra dem, der har fulgt efter. At danne sig et billede af hr. Zacharias paa det grundlag, der for den største del beherskes af overleveringerne, vil derfor visselig være meget feilagtigt og meget uretfærdigt.

I autobiographien vil man først og fremst fæste sig ved den pietetsfulde maade, hvorpaa han nævner sine forældre, hvad der er et saa meget mere tiltalende træk, som kjendskabet til hans ulykkelige fars domfældelse og henrettelse og hans mors visselig ikke faa fejltrin maa forudsættes at have været almindeligt og at have øvet sin indflydelse i de kredse, hvor han som ung mand søgte sin tjeneste. Dernæst giver han alle, med hvem han kom i forbindelse, en smuk og værdig omtale, og af talrige notater i ministerialbogen fremgaar med den største tydelighed, at hr. Zacharias var en meget nidkjær og virkelysten geistlig, der stod i det bedste forhold til sin biskop og til provstiets prester, hvoraf han med flere pleiede et varmt venskab.

De talrige reiser, han melder om, til alle aarstider og i al slags veir og føre, viser, at han har været en stærk og kraftig mand, hvis helbred først paa hans gamle dage begyndte at svigte. Han laa da oftere tilsengs, meddeler han, enkelte gange endog flere uger itræk, og capellanen fik bære dagens byrde alene.

Autobiographien, der er skrevet i juni 1654 og ligesom de udførlige embedsmæssige anførsler i ministerialbogen vidner om en helt igjennem sympathisk, arbeidsom, dygtig og alvorlig mand, lyder bogstavret som følger:

In Nomine Domini Jesu Christi

Zacharias JonSøn Skancke, fød 1601 den 4 Octob: udj Nordfiord, i Indvijs Præste-gield, paa Præstegaarden Langveed i Bergen-huus Stijfft, af ærlige Hederlige æcte Forældre: Hans Salig Fader, Hederlig oc Høylærd Mand, Mester *Jon MogenSøn Skancke*, Sogne-Præst til Indvijs Præst-gield oc Religions Proëst ofver Nordfiord¹⁾.

Hans Moder S. Afgangne ærlige, Dydige oc Meget Gudfryctige Qvinde, *Magdalena Anders Daatter Faas*: S. Mæst: Anders Faassis Daatt: Bis (!) da till Bergen Stijfft¹⁾.

¹⁾ *Mag. Jon Mogenssen Skancke*, formentlig af den jemtlandske adelsæt, hvis vaaben, en afhugget fod, han førte i sit segl, [og bror af den Zacharias Mogenssen, der fik borgerskab i Bergen 1588] tog magistergraden i Rostock 1593, blev rector i Bergen 1594, men afsat allerede 1595. Han drog til Kjøbenhavn for at søge andet embede, kom her i det blaa taarn for mishandling af sin hustru, men slap ud, da han lovede bod og hedring og blev i 1596 sogneprest til Indviken og senere provst i Nordfjord provsti i Bergens stift. I 1617 anklagedes han for ægteskabsbrud, ulovlig handel, embedsforseelser og for sin gamle tilbøielighed: tyrannisk adfærd overfor hustruen. Ved capitelsdom af $\frac{4}{8}$ 1617 blev mag. Jon afsat fra sine embeder, samtidig faldt skilsmissemid mellem ægtefællerne, og ved civil dom blev han endelig dømt fra livet og henrettet i 1618.

Hans hustru *Magdalene Foss*, der først havde været gift med sogneprest til Bergens Korskirke mag. Hans Jørgensen, var datter af Bergens biskop 1583—1607 mag. Anders Foss og Marine Robertsdtr. Geisaust.

Der Gud dennem met denne Unge Søn hafde begafvet, hafve de straxen Gud Herren sin Skabere formedelst Daaben Offret: effter Christe Ord: Luc: 10. Lader smaa Børn komme til mig oc forhindrer dem icke: Tj Jeg Siger eder, Guds Rige høre saadanne til; er saaledis formedelst den Hellige Daab Afvaschet oc aftørt af Sine medfødde oc Oprindelige Synder; Indsat udj vijnstocken den Herre Jesu Christo til Guds Søns oc Christi Rigis Arfving at blifve: siden den tijd hafve de hiemme udj Huusene opdraget hannem met sine Brødre i Herrens Fryct oc paakaldelse, lært Læse af sin S. Moder, først i den Dansche A. B. C. indtil hand lærte kiende Bogstafvene, lærde læse oc Siden videre hannem Undervijste: Omsider Ladet Lære læse i den Latinsche A. B. C. oc effterdj ingen Mæster er fød, uden en som er Christus: Saa hafve hans S. Forældre i hans Alders 9 aar forsænt hannem til Bærgen Skole; Hvor hand var et Aar: Kom saa hiem for hans Svaghed Schyld, hand bekom af Børnekopper, var saa for den Svensche Feidis schyld hiemme til hans alders 12 aar. Er saa forsænt paa Ny til Bærgen schole, hvor hand Aar effter Andet blev hiembkaldet 1619 der den Gruelige Pæst udj Bærgen Grasseret, er scholen opgifven oc hand hiembsænt til S. Moder, efftersom hans S. Fader da i Herren var hen Saafved. Men om foraaaret 1620 in Februa: blef hand revoceret oc kaldet til Skolen igien, veed dend Hederlige oc Høylerde Doctor *Niels Paaschis*¹⁾, Biscop udj Bærgens Scrifvelse, oc hafver saa continueret veed hans hielp oc bistand sin Skole gang indtil 1623..

Anno 1623 udj hans Alders 22 Aar er hand med dend

I Indvikens kirke hænger portræter af dette ægtepar, der havde syv børn, hvoraf 1. ovenn. hr. Zacharias Skancke, 2. Karen Skancke, gift først med Truels Jensen og derpaa (før 1623) med Søfren Christophersen Glad, 3. hr. Mogens Skancke, sogneprest til Lyster, 4. hr. Hans Skancke, capellan ved Bergens Korskirke og 5. hr. Theophilus Skancke, sogneprest til Egersund.

Adskillige oplysninger om mag. Jon og hans familie findes i Norsk Herredags Dombog for 1623 i Dansk Rigsarchiv; se ogsaa Axel Kielland „Familien Kielland“ 1897 s. 210, 213 flg. og R. Svendsen „Ringsaker Kirke“ s. 68 flg.

¹⁾ Dr. *Niels Paasche* var biskop i Bergen 1616—1636. Gravplade i Bergens museum.

Hederlige oc Høylærde Mands Doctor Niels Paaschis Bischops udj Bærgens: Saa oc den Hederlige oc meget Høylærde Mands Mæster *Engelbert Jørgensøns*¹⁾ sin Skole-mæsters minde, ja oc promotion draget fra Skolen, bevæbnet, berystet oc beprydet met deris Testimonijs til Kiøbenhaufn neddraget: Hvor hand (Deo adjuvante) er ankommen 24 Septemb: oc sig strax præsen- teret for den Hederlige oc Høylærde mand Doct: Caspare Broch- man, Rectore Academiæ, af hannem examineret oc met Andre flere den tijd forsamlet under den Hederlige oc Høylærde Mand Mæst: Hans Johanne Alano, Professore Græcæ lingvæ, Academiæ Decano, cornua deposuit | ut dicitur | 28 Sept. In Mense Decembri er hand med Andre Studiosis til examen publicum admitteret, effterlat oc tilstæd ab Academiæ Theologis. Hvor var primarius den Hederlige oc meget Høylærde Mand Doctor Cort Aslacksøn Bergensis, Theologiæ Professor Summus et Cænobii inspector, oc blef saa ad Regiam mensam introduceret 23 Decemb: [1]623. Hafver continueret oc holdet ved indtil 1625 in Majo, der det Høyloufflig Academj blef opgifvet, for den Grasserende Pæst som var antændt, saa alle hafde forlof hiemb at Reyse. Drog saa til Bærgen; derfra hiemb til sin S: Moder udj Nordfiord; reyste derfra til Waage i Guldbrands-dallen: fra Waage til S. H. *Hanss*²⁾ i Faabærg forskrefvea; fortøfvede der faa Uger oc for den ofver- hængendis Winter drog hand Hiemb til Nordfiord til sin Salig Moder Magdalena Anders Daat: Faas oc var der Winteren offver.

Anno 1626 kom udj Handling met den Hederlige oc Wæl- lærd Mand S: H. *Knudt Bang*³⁾, Sogne-Præst til Sælløe udj Nordfiord at blifve hans Medtienere, hvilcket blef veed den time- lige Død forkortet, som hedenkallede hasteligen den S. Mand, effterdj Gud er Underlig i sine gierninger, som hasteligen for- andrer Mennischens tijder, dager oc Maaneder oc aar som Dan: 4. Blef saa af den Hederlige oc Wællærd Mand H. *Jona Peder-*

¹⁾ Mag. *Engelbrecht Jørgensen* blev 1619 rector i Bergen og i 1622 tillige sogneprest til Hammer; sogneprest til Bergens Domkirke 1647—† 1659.

²⁾ Hr. *Hans Knutsen Munch* var sogneprest til Faaberg 1605—1627.

³⁾ Hr. *Knut Nielsen Bang* blev 1614 pers. capellan og ikke meget senere sogneprest til Selje.

*søn*¹⁾ Sogne Præst til Kaars Kircken udj Bærgen forsænt oc forskrefven til hans S. fader dend Hederlige oc Wællærde Mand H. *Peder Pedersøn*²⁾ Sogne-Præst til Alle-stæd-houg, oc Proëst udj Nordlanden, at være hans Mædtienere: Men effter Som Alting haffuer sin tijd, Eccles: 3 ad nihilum Factum e[st], alio interveniente Deo ordinante: Er forsænt af dend Hederlige Mand H. Peder til *M. Peder Skiældrups*³⁾, Bischop offuer Trundhiemb blef der Vinteren offuer hoes dend Hederlige oc Høylærde Mand Sl. *Hans Søfrenson* Skolemæster udj Trundhiem gick hannem effter Ordsprockets liudelse: Homo proponit; Deus disponit.

1627 for Kyndels-misse, er Hand kaldet af den Hederlige oc Wællærde Mand H. *Zacharia Christophersøn Holck*⁴⁾, Sogne-Præst til Wæddøm oc Religions Proëst ofver Rombsdallen, at være hans børns informatorem: For Paasche blef hand aff ærlig oc Welforstandig Mand S. *Eylert Christophersøn*⁵⁾, Backe Klosters Fouget, oc hans Broder *Caspar Christophersøn*⁵⁾ kaldet at informere oc Undervise deris Børn udj Bogelig Konster: var der til S. Hans tijd.

Er saa formedelst sin S. Moders schrifvelse efter dend Hederlige oc Høylærde Mand S. Doctor Niels Paaschis Bisp til Bærgens commend. oc befaling derfra kaldet, sig strax til Bærgen at forføye, hvor hand er ankommen oc af den S. Høylærde Mand Doctor Niels Paasche forskrefven oc Sænt til den Hederlige oc Wællærde Mand H. *Daniel Pedersøn*⁶⁾, Sogne-Præst til Findaas udj Syndhaar Leen at blifve hans Capellan oc Med-tienere.

Paa Weyen fra Findaas til Bærgen er hand ankommen til

¹⁾ Hr. *Jonas Pedersen* var sogneprest til Bergens Korskirke 1619—1671. Hans datter Kirsten Jonasdtr. var gift først med byskriver i Bergen Hans Thomassen Ruus og derpaa med borgermester s.steds Lauritz Søfrensen Brøgger.

²⁾ Hr. *Peder Pedersen* var sogneprest til Alstahaug i Søndre Helgeland 1600—1639.

³⁾ Mag. *Peder Jensen Schjelderup* var biskop i Trondhjem stift 1622—1644; døde 1646, skifte ²⁸/₇ 1647.

⁴⁾ Sogneprest til Vø 1609—omkr. 1653.

⁵⁾ Af Familien *Schøller*, se dette tidsskrift 2 V s. 221.

⁶⁾ Sogneprest til Finnaas 15[98]—1628.

Tyes-næs, oc af dend Hederlige oc Wællærde S. H. *Abel Rasmussen*¹⁾ der Sogne-Præst oc *Christen Sørensen*²⁾ udj Aalvigg Fougden, kaldet at informere deris Børn; var paa Tysnæss hoes H. Abel til S. Michaelis: Er derfra kaldet af dend Erlige oc Velforstandige Vise Mand, *Rasmuss Lauritzøn Stud*³⁾, Raadmand udj Bærgen oc Gische Klosters Ombods-mand, til hans Børns Skolemæster at være, Var der et aar omkring.

1629 Michaelis tijd drog derfra, met villie oc venschab, til Stadvanger | spe melioris fortunæ | det er Forsøge Lycken naaget bedre, som Ordsprogett Liuder. Kom saa til den Hederlige oc Wællærde Mand H. *Christen Pallesen*⁴⁾, Sogne-Præst udj Gand, som hafde hans Fræncke, *Dorothea Baltzers-daatter*⁴⁾, saa straxen blef kaldet af den Hederlige oc Wællærde Mand H. *Samuel* paa Find-øen⁵⁾, at Lære oc Under-vise hans Søn a pueris sua fundamenta, saa oc hans syster, udj deris Børne-lærdom oc Catechismo, hvilket hand efterkom et aar omkring.

1630 veed Michaelis tijder tog der afscheed oc drog til Bærgen til sin Broder H. *Mogens*⁶⁾ med Tiener til Kaars-Kircke, oc begiærede ydmygeligen af Doctor Niels Paasche Bishop oc af Lectore den Hederlige oc Høylærde Mand M. *Jonas Sørensen*, hans Modersysters *Dorothea AndersDaatter Faassis*⁷⁾ Mand, de hannom vilde commendere oc forschrifve til den Hederlige oc Høylærde Mand M. *Niels Simonson Glostrup* Superintendt offuer Christianiæ oc Hammer Stifft effter Ordsprock: Si non pluit hic, tandem pluit alibj, er saa til den S. Mand Ankommen veed

¹⁾ Sogneprest til Tysnes 16[16]—1636.

²⁾ Foged i Søndhordland?

³⁾ R. L. *Stoud* døde 1650 som borgermester i Bærgen.

⁴⁾ Hr. *Christen Pallesen Trane*, sogneprest til Gand 1600—1650, var gift med Dorthe Baltzersdtr. Skancke, der overlevede ham. Hun har maaske staaet i slægtskabsforhold til den Baltzer Skonck, der blev begr. $\frac{14}{5}$ 1644 i Christiania.

⁵⁾ Hr. *Samuel Lauritzen Lind* var sogneprest til Finnø 1614—1650.

⁶⁾ Hr. *Mogens Skancke* blev fra resid. capellan til Bergens Korskirke i 1645 sogneprest til Lyster og døde 1675 efterladende descendents i bondestand.

⁷⁾ Mag. *Jonas Sofrensen*, født 1585, blev i 1616 rector i Bærgen, 1619 lector og 1621 tillige sogneprest til Fane; døde 1651. Hans hustru *Dorothea Foss*, biskopens datter, havde tidligere været gift med læge i Bærgen *Villads Adami* fra Randers, der $\frac{25}{5}$ 1603 blev dr. medicinæ i Kjøbenhavn.

Martinj tijder oc hannem sine Testimonia oc forberørde Høylærde Mænds commendatz offereret oc lefveret. Blef af den Hederlige oc Høylærde Mand M. Niels Simonsøn Glostrup straxen forsænt til S. Hederlige oc Vællærd Mand H. *Jørgen Knudsen*¹⁾, Sogne-Præst udj Skeen, hans Residerendis tienere udj Guds Ord til Soleimb hærret at være, er Ankommen til Brevijg oc der ofverleverede den S. Hederlige Mand Bispens Scrifvelse, fulde hannem optil Skeen, hvor hand hvilede Juele Høytiden offuer, met Prædicken Soleimbs oc Mæleimbs Kald opvarede (!). Blef effter Høytiden forsænt til Christianiam til den Hederlig oc Høylærde Mand M. Niels Simonsøn Glostrup met sit Kalds Breff fra den S. Hederlige Mand H. Jørgen Knudtsøn Sogne-Præst i Skeen oc Proest ofver Tienttaget med begiæring hand hannem til sin Medtienere i ordet til Solleimb oc Melleimb Residerende vilde Ordinere oc Indvijs; er til Christianiam Ankommen 23 Janua: 1631. Den 23 Januarij (!). Den 25 Janua:²⁾ die Conversions Paulj Som en Onsdag indfald, er hand med Hænders paalæggelse med Bøn oc paakaldelse til Gud, effter Apostolische oc de Hellige Forfædris schick oc vedtagen Sedvanne, inaugureret oc indvijet til det Hellige Ministerium oc Prædicke Embede, bekommet Mact oc Myndighed at Prædicke oc Lære Guds Hellige oc Saliggjørendis Ord reent oc ræt. At betiene de hellige oc Høyværdige Sacramenter Ligesom de af Christo Sielf ere indschickede. Drog saa met dette sit inaurede (!) oc Indvijede Bref oc Vidnisbyrd til Skeen til den Hederlige oc Wællærde Mand S. H. Jørgen Knudson hannem det offererede oc leverede: Hafver saa met H. Jørgens minde oc befalning In Nomine Jesu Christi Siunget | ut dicit | sin første Mæsse udj Soleimb Kircke Die Purificationis Mariæ, Kyndelmissedag, som vi det kalde. Tiente saa den S. Hederlige oc Wællærde Mand for en Residerende Capellan till Soleimb oc Mælleimb Meenighed 1631 oc 1632.

¹⁾ *Kr. Jørgen Knudsen Gundeslev* var sogneprest til Skien 1627–1657. Fik ^{24/1} 1628 kgl. bevill. paa ligesom sine formænd at have Solum og Melum annexeret Skien presteembede mod for disse sogne at holde en resid. capellan.

²⁾ Han aflagde den geistlige embedsed ^{26/1} 1631.

Der Gud den høyeste, som regerer o(c) veed alle Mennischers hierter, oc sæt dem et Maael oc vijs tijd at lefve udj denne Verden, hafver 1633 Heden kaldet effter sin behagelighed den Hederlige oc Wellærde Mand H. *Michael Madtzen*¹⁾ Sogne-Præst her udj Sille-giord: da haffuer denne Meenighed straxen anholdet hoes den Wælb: Mand S. Eijler Urne da Lands-Herre oc befalnings Mand ofver Brads-leen (!), at hand vilde concedere oc deris begiæring efterlade oc Stadfæste hannom i den S. Mand nu i Herren hensofved sted til deris Sogne Præst oc Siæle Sørgere at være. Effter Anmodning oc deris begiær er hand samtyekt af den S. Welb. Mand Eijler Urne: oc met hans Scrifvelse forsænt oc fremschicket til den Hederlige oc Wellærde Mand H. *Jens Michaelsen*²⁾, Sognepræst til Hvidisøe oc Religions Proëst ofver Øfre Tælle-marcken eller Skatlandet.

Den 5 Maij, Dnica Misericordias Domini er hand her i Sille-giords Kircke af Meenige Almuffve voceret oc kaldet i Proëstens Nærværelse met hans ja oc minde til Sogne-Præst oc deris Siælle-sørger at værre. Hvorpaå hand bekom den Hederlige oc Høylærde Mands S: M. *Thomus Cortzøn Wegner*, Bischof til Stadvanger, Confirmation, dateret Stadanger (!) den 13 Julij 1633.

Saa oc den S. Wælb. Mand Eijler Urnetz, da Landsherre offuer Bradsbærg Leen Confirmatz, dateret Kong. Maytz. Toldboe for Skeen den 25 Septemb. 1633.

Effter At Gudt hannem til denne Hederlige Bestilling oc Gudelige Embede hafver beschicket ec forfremmet: Haffver sig ærindret Guds egne Ord: Gen: 2 v. 18: Det er icke gaat Mennischen er ene: Wj ville giøre hannem en Mædhielp, oc det Salomon siger i Prædickerens bog 4 cap. v. 10; Wee den som er ene; naar hand falder, da er den ingen Anden som Hielper hannem op, v. 11. Oc naar tho ligge til sammen, værme de sig, Hvorledis kand en allene blifve varm? v. 12. En kand offverfaldis, men tho kunde staa imoed; Thj En tredobbelt Snor rifvis icke lættelige Sønder. Hafver saa beilet til den ærlige, Dygdige oc Gudfryctige Qvinde *Dorothea Jørgens Duatter*, Salige

¹⁾ Hr. *Michel Madssen Aalborg* var sogneprest til Seljord 1612—1632.

²⁾ Sogneprest til Hviteseid 1622—1633.

Jørgen Nielsøns, førige Raadmand her udj Skeen efterladende Daatter. oc blef trolaafvet met hænder den 30 May Die Ascensionis Domini [1633] af dend Hederlige oc Wællærde Mand Hr. *Jørgen Knudsøn*, Sogne-Præst til Skeen oc Religions Proëst offver Tiende Taget; Er siden Dominica XVIII Trinit. her udj Sillegiords Kircke, effter Christelig veedtagen schick, med Bøn oc paakaldelse til Gud Indvijet til det Hellig Ecteschab, met forte ærlige, Dygderige oc Gudfryctige Qvinde *Dorothea Jørgens daatter*, Salig udj Herren: Boede met hænder hen veed 10 Aars tijd.

Gud Herren har velsignet deris æcteschab med Siuff Deylige Børn, Tvende Sønner, fem Døttre, hvor aff en Søn oc fire Døttre igien lefve.

Anno MDCXLIII Die Laurentij, 10 August, effter hand paa det Andet Aar sad Encke-Mand fra 1643 in Mayo til 1644 den 10 Augustj, er hand af den Hederlige oc Wællærde Mand H. *Jørgen Knudsøn* Sogne-Præst til Skeen Trolaafvet met den ærlige, Dygderige oc Gud-fryctige Pige *Sarcke Jans Daatter*, som da var hoes S. Borge-mæster *Johan Trinne-pool* oc hændis Fader Syster *Karene Giwertz daatter* nu Salig i Herren.“

Hr. *Zacharias Skancke* døde $22\frac{1}{2}$ 1689 i Seljord; gift 1) 1633 i Skien *Dorothea Jørgensdtr.*, † mai 1643, datter af raadmand *Jørgen Nielsen*, gift 2) $2\frac{1}{11}$ 1644 i Seljord *Sarcha Jansdtr.*, † $26\frac{1}{8}$ 1705, $79\frac{1}{2}$ aar gl. i Seljord, datter af handelsmand og jordegodseier i Skien *Jan Gjertsen* [Groll?], hvis søster *Karen Gjertsdatter* var borgermester *Jan Corneliusen Trinnepols* første hustru. Hr. Skanckes enke levede i trange kaar; hun brugte „det hende bevillede gods i Haugstuen i Fladdal“ og var i 1693 „saa fattig, at hun intet kunde betale betale i consumption, men fik det lille, hun behøvede, af sin svigersøn sognepresten“. (Retsprotokol 6422 fol. 77, 103 og 130).

Om hans børn kan meddeles følgende:

1. *Elisabeth Skancke*, gift først $8\frac{1}{8}$ 1662 med Torgiuls Olufsen Haugstuen, begr. $21\frac{1}{11}$ 1664, og derpaa $5\frac{1}{11}$ 1665 med Niels Gunnulfsen.
2. *Christensø Skancke*, død $11\frac{1}{4}$ 1710, 76 aar gl., gift først $21\frac{1}{8}$ 1664 med Even Garvig og derpaa $4\frac{1}{7}$ 1702 [!] med Jesper Jensen Garvig.
3. *Jon Skancke*, begravet $14\frac{1}{4}$ 1658.
4. *Maria Skancke*, død $28\frac{1}{2}$ 1708, 70 aar gl., gift først $21\frac{1}{8}$ 1664 med Romund Brekke, begr. $2\frac{1}{9}$ 1666, og derpaa $10\frac{1}{11}$ 1667 med Tjostulf Jøransson Granelien.
5. *Maria Skancke, jr.*, født $10\frac{1}{8}$ 1655, gift $8\frac{1}{2}$ 1672 med hr. *Daniel Wolf*, der var født $18\frac{1}{11}$ 1635 i Skien og søn af seilmager Michel Nicolaisen Wolf og Catharine Lorentzdatter. Han blev 1671 capellan hos hr. Skancke, indsat i embedet $22\frac{1}{7}$ s. a., succederede ham som sogneprest 1689 og døde $15\frac{1}{2}$ 1713. Ved det efter ham afholdte skifte $2\frac{1}{11}$ 1713 levede enken og 3 børn:

- Daniel Wolf, myndig, Christian Wolf, døbt $\frac{29}{11}$ 1684, og Catharina Wolf, døbt $\frac{9}{4}$ 1693¹⁾.
6. *Anders Skancke*, døbt $\frac{29}{11}$ 1657 og begr. $\frac{7}{3}$ 1658.
7. *Gabriel Skancke*, født $\frac{21}{8}$ 1659, var død før $\frac{19}{5}$ 1684, paa hvilken dag hans efterladte trolovede, Anna Pedersdr. lod døbe deres søn *Lauritz Gabriel Skancke*.
8. *Magdalene Skancke*, „den yngste datter“, født $\frac{19}{3}$ 1661, blev gift først $\frac{14}{11}$ 1681 med *Jens Pedersen Skanderup*, der døde $\frac{8}{10}$ 1692, vel 43 aar gl. paa Klomsæt, og derpaa $\frac{11}{6}$ 1698 med Gunlek Niculssen. Hendes søn Zacharias Skanderup omkom $\frac{80}{7}$ 1702, 15 $\frac{1}{2}$ aar gl, idet han red udi en myr for at jage op ællinger.

Om Hamarbispen Karl Jenssons æt.

Af N. O. Kolsrud.

Blandt Norges katolske prælater er der vel faa, som er bedre kendt af almenheden end biskop Karl Jensson paa Hamar (1505/6—1511/12), og faa har som han vakt historikernes udelte interesse. Hans politiske stilling i den urolige tid ved begyndelsen af det 16de aarhundrede og hans romantiske skjæbne har været et tiltrækkende emne at behandle. Til trods for, at kilderne langt fra er saa fyldige, som man skulde ønske, saa har de dog givet stof nok til fantasifulde udsmykninger (Svaning, Huitfeldt) og aandrige historiske kombinationer (Keyser, Allen)²⁾, og endog i et belletristisk arbeide af nyere datum (J. B. Bulls „Mørke Aarhundreder“ I og II) spiller denne biskop en fremtrædende rolle.

Man har hidindtil maattet savne nærmere oplysninger om en ting, der dog maa antages at have nogen interesse, nemlig biskop Karls herkomst og æt. Fra de almindelig benyttede kilder³⁾ kan kun sparsomme bidrag hentes til kundskab om denne sag; hvad vi ved, indskrænker sig til følgende:

¹⁾ De øvrige børn var: Michael døbt $\frac{1}{2}$ 1674 og begr. $\frac{19}{6}$ 1674, Martha døbt $\frac{19}{12}$ 1676 og død før 1713, Zacharias født $\frac{1}{11}$ 1678 og begr. $\frac{15}{1}$ 1680, Christian døbt $\frac{1}{1}$ 1681 og begr. $\frac{12}{2}$ 1684, Gabriel døbt $\frac{9}{10}$ 1683 og begr. $\frac{15}{1}$ 1684. D. Thrup: „Christianssands Stifts Prester i det syttende Aarhundrede“ s. 180 har om disse flere meningsløsheder og feil.

²⁾ Dr. L. Daae, der sidst har behandlet bisp Karls liv (Norsk hist. Tidsskr. 4. III [1905]) har brugt et andet princip for fremstillingen og derved opnaaet større paalidelighed.

³⁾ Den udførligste angivelse af kildematerialet findes hos Keyser og Daae.